

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Катедра суспільних наук
Навчальний рік 2021-2022

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Історія і культура України»
(назва освітнього компоненту)

Нормативний освітній компотнент

Форма здобуття освіти очна

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 228 «Педіатрія»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) _____

Освітньо-професійна програма другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс 1

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні катедри
суспільних наук

Протокол від
“30” серпня 2021 року № 7

Завідувач катедри

(підпис) Робак І.Ю.
(ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем загальної та
передфахової підготовки

Протокол від
“31” серпня 2021 року № 1

Голова

(підпис) Вовк О.Ю.
(ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Троценко Олексій Володимирович, старший викладач
(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

Троценко Олексій Володимирович, старший викладач

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, катедри, в системі Moodle та інше.

Історія, культурологія

Контактний телефон 0999474589

Корпоративна пошта викладача ov.trotsenko@kntmu.edu.ua

Консультації

Відповідно до графіка, розміщеного на інформаційному стенді катедри

Локація

пр. Науки, 4, м. Харків, Харківський національний медичний університет,
Головний корпус, 3 поверх, катедра суспільних наук

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Історія і культура України» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Педіатрія»

Опис навчальної дисципліни (анотація) Обсяг навчальної дисципліни складає 90 годин, 3 кредити. На лекційні заняття передбачено – 20 годин, на семінарські заняття - 10 годин, на самостійну роботу студентів – 70 годин. Матеріал структурований у 5 тем.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Історія і культура України» є історичні і культурні процеси, які відбувалися на території України протягом всього періоду існування життя.

Навчальна дисципліна «Історія і культура України» відіграє важливу роль у формуванні гармонійної особистості незалежної держави, оскільки його вивчення забезпечує розвиток національної свідомості, загальної культури й соціалізації особистості.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Історія і культура України» належить до предметів, що мають дуже широкий спектр міжпредметних зв'язків, оскільки знаходиться на перетині таких сфер діяльності, як медицина, суспільствознавство, педагогіка, психологія, історія, мистецтво та ін.

Пререквізити Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння предметів шкільного курсу історії України, які дають базові уявлення про освіту.

Постреквізити «Історія і культура України» предметно інтегрується з дисциплінами, які забезпечують подальшу підготовку студентів-медиків: «Філософія», «Культурологія», «Етнографія», «Політологія», «Медичне краєзнавство», «Етика», «Релігієзнавство», «Медичний Харків в персоналіях», «Історія охорони здоров'я в Харкові», «Медицина і політика».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є формування національної свідомості, глибокого розуміння багатовікової історії України, культурних особливостей українського народу, виховання особистості майбутнього лікаря – активного громадянина і будівника демократичного суспільства, відданого своєму народові.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є забезпечити набуття студентами компетентностей, визначених згідно з вимогами стандарту.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами компетентностей:

інтегральні:

датність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

загальні:

ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим

ЗК2 – Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

ЗК4 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

ЗК5 – Здатність приймати обґрунтоване рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії

ЗК6 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою

ЗК7 – Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК8 – Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків

ЗК9 – Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

спеціальні (фахові, предметні):

ФК1 – Навички опитування

ФК15 – Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки державної, соціальної, економічної та медичної інформації

ФК16 – Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції

ФК17 – Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, проведення заходів щодо забезпечення якості та безпеки медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1 - здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей,

необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді

ПРН 4 - збір інформації про пацієнта

ПРН 5 - оцінювання результатів опитування, фізичного обстеження, даних лабораторних та інструментальних досліджень

ПРН 20 – здатність застосовувати набуті знання щодо існуючої системи охорони здоров'я для оптимізації власної професійної діяльності та участі у вирішенні практичних завдань галузі

ПРН 21 – сформованість фахівця з належними особистими якостями, який дотримується етичного кодексу лікаря

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **соціальний навичок (Soft skills)**: навички комунікації, лідерство, відповідальність, вміння працювати в критичних умовах, залагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, самостійно приймати рішення, критично мислити.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПІ	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	-
Кількість кредитів – 3	Напрямок підготовки 22 «Охорона здоров'я»	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 228 «Педіатрія»	Рік підготовки (курс):	
		1-й	-й
		Семестр	
		1-й	-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 30 самостійної роботи студента – 60	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції	
		20 - год.	год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	- год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		60 год.	- год.
Індивідуальні завдання: -			
год.			
Вид підсумковою контролю: залік			

2.1 Опис дисципліни

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Стародавня історія і культура України	2
2	Княжа доба (IX – 40-і рр. XIV ст.)	2
3	Литовсько-польська і козацька доба (сер. XIV – кінець XVII ст.)	4
4.	Україна за модерної доби (XVIII – початок XX ст.)	4
5.	Україна в новітню добу (1914 р. – початок 20-х рр. XXI ст.)	8
Всього лекційних годин		20

2.2.2 Семінарські заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Стародавня історія і культура України	2
2	Княжа доба (IX – 40-і рр. XIV ст.)	2
3	Литовсько-польська і козацька доба (сер. XIV – кінець XVII ст.)	2
4	Україна за модерної доби (XVIII – початок XX ст.)	2
5	Україна в новітню добу (1914 р. – початок 20-х рр. XXI ст.)	2
Всього годин семінарських занять		10

2.2.3 Практичні заняття

Не передбачено

2.2.4. Лабораторні заняття

Не передбачено

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Стародавня історія і культура України	10
2	Княжа доба (IX – 40-і рр. XIV ст.)	10
3	Литовсько-польська і козацька доба (сер. XIV – кінець XVII ст.)	10
4	Україна за модерної доби (XVIII – початок XX ст.)	20
5	Україна в новітню добу (1914 р. – початок 20-х рр. XXI ст.)	20
Всього годин самостійної роботи студента		70

Методи навчання: розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, метод проєктів, дебати, метод «Мозковий штурм», вебінар, спаринг-партнерство (навчання в парах), коучинг (тренінг), віртуальна консультація, віртуальний тьюторіал, брифінг, інтерв'ю.

Методи контролю:

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему.

Підсумковий контроль: залік.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ» (таблиця 2).

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Технологія оцінювання дисципліни (табл. 6 з «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності...»).

Таблиця 6

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою та чотирибальною (національною) шкалою

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою	Оцінка за двобальною шкалою

180–200	Відмінно	Зараховано
160–179	Добре	
150–159	Добре	
130–149	Задовільно	
120–129	Задовільно	
Менше 120	Незадовільно	Не зараховано

3.2. Питання до заліку:

1. Обґрунтуйте зростаюче значення історії України на сучасному етапі.
2. Які основні періоди української історії можна виділити сьогодні? Дайте їх загальну характеристику, розкрийте особливості.
3. Охарактеризуйте основні теорії походження людини та появу людини на території України.
4. Проаналізуйте еволюцію знарядь праці давніх людей, як чинник розвитку людського суспільства.
5. Визначте основні підходи до проблеми походження та розвитку трипільців на території України.
6. Античні міста-держави на території сучасної України: причини виникнення та значення для розвитку регіону.
7. Охарактеризуйте основні версії походження слов'ян.
8. Етимологія понять «Русь» та «Україна».
9. Чи було Велике князівство Литовське, Руське та Жмудське державним утворенням українського народу?
10. З точки зору позитивізму чи негативізму дайте оцінку культурного та економічного розвитку українського суспільства в часи Речі Посполитої (1569-1648 рр.)
11. Охарактеризуйте передумови та початок Національно-визвольної війни середини XVII ст.
12. Яким чином відбувався процес державотворення на українських землях в процесі Національно-визвольної війни середини XVII ст.?
13. Проаналізуйте економічний потенціал України в часи Національно-визвольної війни середини XVII ст.
14. Вкажіть особливості національно-визвольної та антикріпосницької боротьби в Україні в середині та другій половині XVIII ст.
15. Вкажіть чинники кризи феодальної системи господарства в *Україні* в першій половині *XIX ст.*
16. Проаналізуйте причини скасування кріпацтва у Російській імперії та новизну аграрних відносин у підросійській Україні.
17. Охарактеризуйте розвиток промисловості у підросійській Україні в другій половині XIX ст.

18. Охарактеризуйте ідеологію і напрями діяльності українських громад в 60-70-х рр. XIX ст.
19. З'ясуйте особливості економічного розвитку західноукраїнських земель.
20. Визначте причини поширення, ідейні засади, соціальну базу і форми діяльності москвофілів, народовців та радикалів.
21. Охарактеризуйте процес утворення політичних партій у Галичині, окресліть їх цілі та ідейні засади. Розкрийте процес партійної диференціації народовців.
22. Охарактеризуйте виникнення і напрями діяльності українських політичних партій наприкінці XIX - на початку XX ст. Дайте оцінку їх суспільного впливу.
23. Проаналізуйте причини, характер і національні аспекти революції 1905-1907 рр.
24. У чому полягали зміст і результати реформ П. Столипіна?
25. Визначте особливості національного руху у західноукраїнських землях.
26. З'ясуйте обставини і особливості діяльності українських політичних партій у підавстрійській Україні та їх вимоги.
27. Охарактеризуйте здобутки і втрати української культури, освіти, науки на початку XX ст.
28. Чи згуртувала Перша Світова війна українське суспільство в його бажанні розгромити агресорів?
29. Схарактеризуйте діяльність легіону Українських січових стрільців.
30. Ультиматум Раднаркому Росії Центральній Раді (грудень 1917 р.), причини та наслідки.
31. Українська Держава П.Скоропадського (1918), причини її падіння.
32. Охарактеризуйте політику уряду Директорії на Україні в кінці 1918 – поч. 1919 рр.
33. Назвіть причини виникнення селянсько-повстанського руху на Україні в період 1918-1919 рр.
34. Визначте головні фактори знищення УНР і державності України протягом 1917-1920 рр.
35. У чому полягають уроки Української революції 1917-1920 рр.?
36. Західноукраїнська Народна республіка (ЗУНР).
37. Акт злуки УНР і ЗУНР, його історичне значення.
38. Чому Петлюра співпрацював з поляками?
39. Українсько-польська війна 1918-1919 рр.: причини, наслідки для українських земель.
40. Розкрийте сутність НЕПу.

41. Український культурний ренесанс 1920-х рр.
42. Стаханівський рух: рух новаторів виробництва чи соціалістичне змагання?
43. Сучасна оцінка подій 1932-1933 рр. в УСРР.
44. Яке мало значення возз'єднання українських земель у 1939-1940 рр.?
45. Чому Червона Армія у початковий період Другої світової війни зазнавала поразок?
46. Які плани виношував Гітлер по відношенню до України?
47. Як проходив процес визволення України від нацисько-фашистських окупантів?
48. Порівняйте процес відбудови промисловості та сільського господарства в Україні із європейським варіантом відбудови. Мета і завдання п'ятирічного плану відбудови народного господарства в Україні
49. Визначте причини, масштаби та наслідки голоду 1946-1947 рр., порівняйте його з голодом 1932-1933 рр.
50. М.С. Хрущов і поява волюнтаристських надпрограм у галузі аграрної політики: причини краху надпрограм.
51. Духовне життя в Україні в період хрущовської «відлиги»: основні тенденції та характерні риси.
52. Охарактеризуйте суспільно-політичний розвиток республіки наприкінці 80-х років ХХ століття.
53. Розкрийте процес формування в Україні політичних партій.
54. Передумови прийняття «Декларації про державний суверенітет України».
55. Чорнобильська катастрофа та її наслідки для України.
56. Демократизація суспільства. Багатопартійність в Україні та її вплив на політичне життя.
57. Охарактеризувати суспільне становище України в перші роки незалежності.
58. Охарактеризуйте стан освіти та науки України доби незалежності.
59. Порівняйте Помаранчеву Революцію та Революцію Гідності.

3.3. Контрольні питання

Тема 1

1. Предмет курсу «Історія України та української культури». Історичні джерела та історіографія.
2. Племена і народи, що населяли територію України в давнину (трипільці, кіммерійці, скіфи, сармати, греки, готи, гуни).
3. Давні слов'яни.
4. Основні риси первісної культури. Культура давніх слов'ян.

Тема 2

1. Виникнення та основні етапи розвитку Київської Русі, її соціально-економічний і політичний устрій.
2. Причини, розвиток процесу та наслідки феодальної роздробленості Русі.
3. Злет і падіння Галицько-Волинського князівства. Політична мапа українських земель в сер. XIV ст.
4. Культура княжої доби.

Тема 3

1. Соціально-економічний і політичний розвиток українських земель в XIV – першій половині XVII ст.
2. Феномен українського козацтва від виникнення до 30-х рр. XVII ст. Запорізька Січ.
3. Причини, рушійні сили та хронологічні межі Хмельниччини.
4. Соціально-економічний і політичний розвиток Гетьманщини в другій половині XVII ст.
5. Особливості розвитку української культури під владою Литви та Польщі. Самобутність культури українського козацтва.

Тема 4

1. Політика Івана Мазепи: цілі й результат. Повна ліквідація автономії України у XVIII ст.
2. Суспільно-політичний лад і розвиток Правобережної України у XVIII ст.
3. Соціально-економічний і політичний розвиток українських земель у складі Російської держави у XIX – на початку XX ст.
4. Соціально-економічний і політичний розвиток західноукраїнських земель у складі імперії Габсбургів.
5. Еволюція суспільно-політичного життя в Україні за імперської доби.
6. Українська культура модерної доби. Етапи національно-культурного відродження.

Тема 5

1. Україна в Першій світовій війні. Періодизація та наслідки Української революції 1917-1921 рр.
2. Українські землі на політичній мапі Європи в 20-30-ті рр. XX ст. Їхнє соціально-економічне і політичне становище під владою більшовиків, Польщі, Румунії та Чехословаччини.
3. Періодизація Другої світової війни для України та стисла характеристика періодів. Політичні підсумки Другої світової війни для України.

4. Соціально-економічний і політичний розвиток УРСР після Другої світової війни. Криза радянського суспільства та її прояви в УРСР кінця 1980-х – початку 1990-х рр.
5. Проголошення незалежності України. Реформування суспільно-політичного ладу та економічної системи в 1990-х – 2000-х рр. «Помаранчева революція» 2004 р. і «Революція Гідності» 2014 р. Шлях до євроінтеграції.
6. Загальна характеристика української культури новітньої доби: етапи та специфіка.

3.4. Індивідуальні завдання формуються відповідно до контенту наукових конференцій, який щорічно затверджується планом роботи кафедри суспільних наук. Специфіка індивідуальних завдань для студентів погоджується з викладачем.

3.5. Правила оскарження оцінки

Якщо студент не задоволений результатами оцінювання його навчальної діяльності і виявив бажання оскаржити оцінку з предмета, він має право звернутися до керівництва кафедри та/або декана відповідного факультету з проханням провести повторне оцінювання його знань. Якщо вимоги студента мають під собою підстави, катедрою/деканатом створюється спеціальна комісія для проведення повторного оцінювання.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги дисципліни

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач надасть на першому практичному занятті.

Під час навчального процесу важливо дотримуватися таких правил:

- повага до колег;
- толерантність до інших та їхнього досвіду;
- сприйнятливність та неупередженість;
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента;
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів;
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Відвідування занять та поведінка

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі лекційні та семінарські заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді катедри).

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

заборонено:

- їсти (за винятком осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність інших людей;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і коридорах під час занять.

Використання електронних пристроїв

Використання електронних пристроїв у навчальному процесі допускається без обмежень за винятком тих випадків, які можуть перешкодити процедурі об'єктивного оцінювання знань студентів.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами

Проведення навчального процесу здійснюється з урахуванням вимог сучасного українського законодавства відносно осіб з особливими освітніми потребами та регулюється нормативними документами університету.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни

У процесі підготовки до практичних занять студентам необхідно опрацювати матеріали допоміжної літератури. Вітається активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати.

Заохочення та стягнення

Відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу у ХНМУ» студент може підвищити оцінку за модуль шляхом виконання індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями тощо), що в разі успіху додає до 10 балів як заохочення.

Техніка безпеки

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Кожен студент і кожна студентка повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі

Про можливі зміни в силабусі буде повідомлено на сторінці кафедри офіційного сайту ХНМУ і в катедральній директорії системи MOODLE, а також через відповідний деканат.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Одним з елементів академічної культури, які прищеплює університет, є розуміння студентом недопустимості будь-яких запозичень без належних посилань. Враховуючи це, головним завданням викладачів є формування в студентів навичок самостійної роботи, інтересу до навчання та суспільних цінностей. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бойко О. Д. Історія України : посібник. – К. : Академвидав, 2014. – 720 с.
2. Історія України : підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2016. – 644 с.

3. Історія української культури : нац. підручник / В. А. Качкан, О. Б. Величко, Н. М. Божко та ін. ; за ред. В. А. Качкана. – К. : ВСВ «Медицина», 2014. – 368 с.
4. Alkov V. History of Ukraine and Ukrainian Culture : the textbook for international students. Kharkiv : KhNMU, 2018. – 146 p.
5. Kubicek P. The History of Ukraine. – Westport; London, 2008. – 221 p.
6. Magocsi P. R. A History of Ukraine. – Seattle, 1998. – 784 p.
7. Subtelny O. Ukraine : a History. – Toronto; Buffalo; London, 2009. – 887 p.
8. Plohy S. The Gates of Europe. – New York, 2015. – 352 p.

Допоміжна

1. Багалій Д. Історія Слобідської України. – Харків : Дельта, 1993 . – 255 с.
2. Бондаренко К. Історія в профіль / К. Бондаренко. – К. : Знання : Фонд «Українська політика», 2012. – 663 с.
3. Історія культури в термінах і назвах : словник-довідник / Ж. О. Безвершук. – К. : Вища школа, 2003. – 399 с.
4. Історія української та зарубіжної культури : Навч. посіб. / Б. І. Білик, Ю. А. Горбань, Я. С. Калакура та ін. ; за ред. С. М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука. – К. : Вища школа, 2004. – 364 с.
5. Касьянов Г. Незгодні. Українська інтелігенція в русі опору 1960 – 80-х років / Г. Касьянов. – К. : «Либідь», 1995. – 224 с.
6. Левітас Ф. Л. Друга світова війна : український вимір. – К. : Наш час, 2011. – 270 с.
7. Лоза Ю. Історичний атлас України / Ю. Лоза. – Київ : Мапа, 2015. – 320 с.
8. Павлова О. Історія української культури / О. Павлова, Ф. Мельничук, В. Панталієнко, А. Сироватський, Т. Мисюра. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
9. Смолій В. А. Богдан Хмельницький (соціально-політичний портрет) / В. А. Смолій, В. С. Степанков. – К. : Либідь, 1995. – 624 с.

1. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Сторінка кафедри суспільних наук ХНМУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=141%3A2011-05-14-19-10-49&catid=7%3A2011-05-05-09-09-08&Itemid=27&lang=uk
2. Матеріали з історії України та української культури для вітчизняних студентів [Електронний ресурс] // Сторінка кафедри суспільних наук ХНМУ. – Режим доступу:
http://80.249.234.44:8181/upload/redakt/suspnauk/vit_stud_suspnauk.ZIP

3. Проект «Ізборник» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://izbornyk.org.ua/>

7. КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dyisc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx